

I vinden från Adams öken

”Den fläck jag pekar på är Paradiset,
där Adam bor; de skuggorna hans lustgård.
Du ser din väg; jag måste nu gå min.”
J. Milton, *Paradise Lost*.

Drömmen om Paradiset föddes inte i djungeln, utan i öknen. Den muromgärdade orientaliska trädgården, med sin blommande magnolia, sin lilla springbrunn med guldfiskar och sin sjungande kanariefågel förädlades till en dröm om en gudomlig första trädgård. Sin tyngd fick drömmen inte genom närheten till jungfruliga skogar, utan genom närheten till öknen. Där föddes insikten om skönhets och oskuldens förgänglighet och paradiset eviga utsatthet.

När vi idag debatterar behovet av ostörd natur, av urskogar och av naturliga tillstånd, kan en fläkt förnimmas av denna arkaiska paradisdrom. Önsketanken att det skall finnas verkligt orörd och ostörd natur, där människan skall kunna ströva i skapelsemorgonens oskuldsskimmer, bortom alla moderna tidens öknar.

Men nu förhåller det sig tyvärr så, att under hundratusentals eller miljoner år har sida vid sida med is, eld, orkaner, vulkaner och epidemier *Homo sapiens*, Tvåbeningen, Skinnapan, Den-där-med-tummen, Gråtspöket, Eldfångaren eller helt enkelt Människan härskat över Jorden. Jorden har i sin outgrundligaste outgrundlighet framfött också henne, och nu går spöket där, i snörvlande miljardhopar och rotar efter ostörda hörn där hon ska kunna finna ro från det kaos som tornar upp sig i hennes spår. Men där hon har snokat blir allt till aska. För hennes längtan efter ostördhet är en längtan bort från henne själv. Hon *är* störningen, den förkroppsligade motsatsen till det hon söker.

Vårt öde är att påverka världen. Vi kan inte blunda för det. Så det är säkert angeläget att vi försöker skaka av oss tanken på att någon *opåverkad* natur skall gå att hitta. Allt liv på Jorden är märkt med människans tecken, antingen det uppträder i form av PCB-molekyler, reducerade populationer eller folkskygghet.

Men för den skull bör ingen förringa vårt behov av ostördhet eller av paradisionsvisioner. Oavsett om vi kallar skogen urskog eller naturskog, oavsett om vi kallar vegetationen naturlig eller potentiellt naturlig, så är vårt behov av gammelskog och av möten med växter och djur odiskutabelt. Liksom övriga mänskliga rättigheter vi har instiftat, bör även en omfattande tillgång på artrik, fantasibefrämjande och störningsfri omvärld garanteras samhällsmedborgarna.

Kort sagt: låt gå för att naturvärden är ett trädgårdsmästeri, men detta är inte dess svaghet utan dess styrka. Åtminstone så länge insikten om öknens närhet och om skönhets förgänglighet tillåts skärpa visionen av trädgården. För vinden från Adams öken viskar att det inte är drömmarna och längtan efter skönhet som är hotet mot naturen och mänskligheten, utan alla de projekt som syftar till att göra människa och natur till främlingar för varandra.

För Paradiset finns här och nu, så snart vi är närvarande nog att upptäcka det.

Tomas